

Frösö lägerblad

INFORMATIONSLAD FÖR JÄMTLANDS FLYGFLÖTTILJS KAMRATFÖRENING # 23
hösten 2017



INNEHÅLL # 23 2017

Ansvarig utgivare
och
Chefredaktör:
Anders Falk

Redaktionen:
Christer Nordlund
Bernth Olsson
mfl

Adress:
F4 Kamratförening
C/o Anders Falk
Benskedsvägen 11
831 61 ÖSTERSUND

Produktion:
F4 Kamratförening

Foto:
F4 Kamratförening
Stig-Björn Sundell
Lennart Ledin

Tryck:
DAUS tryck och media
Östersund

Hemsida:
www.f4kamratforening.se

Bankgirokonto:
5048-6885

Framsida:
*F 4:s PS-66 på Hammarshöjden
i vinterskrud*
Baksida:
Minnesstenen nedanför By 62

- | | | | |
|----|------------------------|----|----------------------|
| 02 | Innehåll | 11 | Modern materiel |
| 03 | Ordf. har ordet | 13 | |
| 04 | Inbjudan till julfest | 14 | Föreningsinformation |
| 05 | Det HEMLIGA berget | 15 | Kalendern |
| 10 | Det NYA HEMLIGA berget | | |



Ordförande har ordet

Hej alla medlemmar!

Nu har vi lagt ytterligare ett verksamhetsår till historien, ett år som kom att bjuda på en skitsommar och dito höst! Vår planerade "loppis" där vi skulle rensa ut och sälja mycket av de prylar som förvaras i Lockneberget, fick vi skjuta upp till en senare tidpunkt eftersom vi inte hann med att plocka ihop allt som skall bort. Vi har mycket i våra gömmor som vi aldrig kommer att behöva i vår verksamhet!

Inte heller lyckades vi sy ihop någon resa denna sommar, främst beroende på att Mona och Christer varit hårt belastade med annan verksamhet under våren/sommaren. Vi tar nya tag till kommande år!

Vad har i övrigt hänt under 2017?

Året är ju förvisso inte slut ännu men det kan ändå vara läge för en första summering av årets verksamhet.

Efter en kortare helgledighet över jul och nyår kom vi igång med verksamheten under januaris senare del. Detta innebar att kansliet öppnade för året och arkivet var åter tillgängligt för den som så önskade, vårt J32 B-projekt drog igång efter helguppehållet och vi har nu efter 5år och totalt drygt 2000 mantimmar kommit så långt att vi anser att projektet är slutfört. Fortfarande kvarstår viss "finputs" som vi kommer att utföra löpande efterhand.

Under mars månad genomfördes föreningens årsmöte, ett årsmöte som inte bjöd på några överraskningar. Efter avslutat årsmöte kunde vi konstatera att samma personer omvalts att driva föreningens verksamhet under ytterligare ett år. Tyvärr kunde vi i samband med årsmötet även notera att intresset för att delta i verksamheten genom att komma när vi kallar till årsmöte är bedrövligt lågt! Där hoppas vi på en förändring till kommande årsmöte! Verksamhetsåret snurrade vidare med ett sommaruppehåll från midsommar fram till andra veckan i augusti då vår verksamhet åter gick in i normala rutiner.

Jag hoppas att alla har noterat att det är på vår hemsida som du hittar all information om kommande verksamheter och vår kommande "loppis", vi kommer även att lägga ut bilder på delar av de grejor som vi avser att "städa bort". Jag hoppas på din närvaro vid årsmötet den 15. mars 2018!

Vi fortsätter i detta nummer med våra historiska tillbakablickar. Denna gång med strilhistoria och LFC N3. Den aviserade fortsättningen om "Åsradarn" utgår.



*Ha en God jul och ett
Gott Nytt År!*

Anders Falk
Ordförande

Kamratföreningen inbjuder till:



- **Årets Julbord:**

Tid: Fredagen den 08. december kl. 18:30

Plats: Restaurang Temperance

Pris: 200:- / person

(insätts på föreningens bankgiro 5048-6885 i samband med anmälan) (drycker köps separat i baren, alkoholfria alternativ ingår i julbordet)

Anmälan: Senast måndag den 4. december via E-post till julfest@f4kamratforening.se

(K-G Holmberg)

Glöm ej ange antal personer!

Kuvertpriset är subventionerat av föreningen, gäller för de som betalat medlemsavgift för 2017. Övriga betalar fullt pris (395:-)



- **Gemensam Julsamling, advents-konsert med Sångarbröderna och kyrkkaffe:**

Tid: Tisdagen den 28. november kl. 18:00

Plats: Gamla kyrkan Östersund

Pris: föreningen står för kostnaden

Efter samlingen inbjuds till kaffe på

Odd Fellow

OBS! Anmälan till kaffe måste ske till:

karinirenefredman@hotmail.com senast 19/11

Vi vill även passa på att tillönska alla våra medlemmar

*En God Jul och ett Gott Nytt
År!*

F4 Strilhistoria – det hemliga berget...

Denna artikel bygger på ett underlag som har sammanställts av vår före medarbetare Pär Byenfeldt

Det hemliga berget fanns på många platser i landet. Ett berg som få kände till förutom en liten initierad krets av politiker, ledande militärer och militär personal som skulle tjänstgöra där. Utländska underrättelsetjänster har naturligt försökt kartlägga våra "hemliga berg". I alla tider har det funnits ett starkt intresse att skydda ledningen av landet och det militära försvaret. Borgar är tidiga exempel på detta. Mot bakgrund av den vapentekniska utvecklingen har skyddsåtgärderna utvecklats åtskilligt. Det svenska urberget fick här en tydlig roll då 20:e århundradet började. Kärnvapnens utveckling pekade senare klart på vikten att skydda våra ledningsförband djupt nere i berg bakom tjocka stålportar i syfte att försöka verka under och efter fientliga anfall. Ledning av luftförsvaret är en sådan del som tidigt projekterades att byggas in i urberget under och efter andra världskriget, när det kalla kriget med stora stående styrkor åter hotade världsfreden. Vad skedde då i ett hemligt berg där luftförsvaret skulle möta ett hot om tänkbart tredje världskrig? Vilka resurser har funnits inom ramen för F4 verksamhet i "Nedre Norrland"? Det är nu dags att lyfta på täcket till denna då slutna värld.

Följande händer...

- En radarstation detekterar okänt eller identifierat fientligt flyg...
- Jaktflyget startar mot anflygande fientligt flyg...
- Luftvärnet vid en flygbas öppnar eld mot fientligt attackflyg...
- En radarstation beordras i skydd och sänks ned i berget...
- "Civilt" transportflyg leds runt riskfyllda delar av vårt luftrum...
- Vårt eget flyg övervakas och skyddas...
- Luftförsvarsorientering om fientligt flyg läses ut till egna förband, civilförsvaret och till medborgarna över P2 nätet.
- Tyfonerna i en utsatt stad eller en angripen flygbas tjuar och påkallar skyddstågning för berörda människor...

... allt detta är exempel på resultat av arbetet våra luftbevaknings- och stridsledningsorgan utför inom ramen för vårt totala luftförsvaret. **STRIL** ledning och **Luftbevakning** förkortas i militär terminologi som "STRIL" F4 hade i uppgift att leda luftförsvaret över "Nedre Norrland" under drygt 50 år. Hur började det?

STRIL:s historia går tillbaka ända till 1923 då man höll den första luftbevakningsövningen inom ramen för Arméns verksamhet. Flygvapnet bildades 1926 och fick initialt spanings- och bombuppgifter. Jaktflyget började byggas upp mer i reella termer 1936 då första jaktflottiljen F8 Barkaby sattes upp. På 1920-30 talet hade Sverige inga radarstationer utan man använde sig av bemannade luftbevakningstorn varifrån man spanade efter flygplan med blotta ögat. Såg man flygplan vidarebefordrades upptäckten till luftbevakningscentraler (LC) via telefon eller telex. I Jämtland organiseras luftbevakningsområde Östersund med LC under läroverket (nuvarande Wargentinskolan). Dagens folkrättsliga synsätt med att särskilja militär och civil verksamhet hade ännu inte slagit igenom. En luftbevakningscentral skulle finnas i varje *luftbevakningsområde*, ett område som ungefär motsvarade ett län. I luftbevakningscentralerna markerade man läget för flygplanet på en lägeskarta och lämnade en skriftlig rapport till närmaste flygförband. Hela processen var tidsödande och i takt med att flygplanen blev snabbare ökade också kravet på snabbare rapportering. Larm till hotade tätorter med underlag från muntliga optiska luftbevakningsrapporter var grunden. Den italienske generalen och militärteoretikern Giulio Douhet, förespråkade redan i boken *Il Dominio dell'Aria* (1921) bombflyget som det avgörande vapnet i framtiden med strategisk bombning som viktig ingrediens. Knytning till civilförsvaret var därmed tydlig när en luftbevakningsfunktion började byggas upp i Sverige.

I början var det Armén som bedrev luftbevakning. Systemet var långsamt och Flygvapnet ville snabba upp systemet. Därför etablerade Flygvapnet sin egen kedja av luftbevakningstorn som rapporterade direkt in till jaktcentraler på flottiljerna. Detta snabbade upp förloppet något.

1940 -talet - "STRIL40"

Armén organiserar luftbevakningen fram till 1948. De tre centrala delarna av STRIL 40-systemet var *luftbevakningscentralen* (LC) som tidigare nämnts, *luftvärnscentralen* (LVC) samt *jaktcentralen* (JC). Luftvärnscentralen (LVC) ledde bekämpning av fientliga flygföretag med luftvärn. Jaktcentralen (JC) ledde jaktflyget. En JC byggdes upp på F4 område under krigsåren. Byggnad 10 nyttjades för detta ändamål under 1940-talet. Denna funktion blev än viktigare när F4 ombeväpnade från lätt bomb till jaktflyg 1947 i och med tillförandet av J26 Mustang. Särskilda jaktluftbevakningsstationer (JaktLS) rapporterade sina optiska rapporter direkt till JC där de plottades ut på kartbord för insatsbeslut. Statustabläer dukades för att följa upp de flygande enheterna. Varje flygflottilj hade därmed sitt eget luftförsvar utifrån rapporter från ca 15 st egna JaktLS och angränsande LC. Flygföraren fick en grov inriktning på var fienden kunde finnas. Det var upp till piloten själv att finna "den lede fi" i lufthavet.



F4 JC - Av Flyglottor sammanställt luftläge på ett liggande kartbord samt dukning av statustablåer



HM Konungens far Prins Gustaf Adolf besöker JC F4 år 1945.

LC sammanställde ett luftläge uppdukat på ett kartbord med hjälp av det optiska underlaget och ringde helt sonika upp JC på F4 där den direkta ledningen av flygdivisionerna skedde. LC flyttades till Frösöberget (Alpbacken) 1944 och samlokaliseras med luftvärnscentralen i vad man då kallar Upl Jämtlandsstaben, arméns ledningsplats. JC fick kvarligga på F4 tills att nya utrymmen kunde inrättas i Frösöberget i början på 1950-talet.

STRIL40 som princip Enstaka radar stationer inköptes och testades för luftbevakning och stridsledning, t ex nyttjades Ekoradiostation ErIIIb som var flygvapnets första radarstation. Nu inleddes en ny och revolutionerande epok inom luftbevakning och flygstridsledning. Radar var för svenska förhållanden något helt nytt och oprövat och ersatte inte något tidigare hjälpmedel. Radarn utvecklades för luftbevakning i England på 1930-talet .

Radarn blev i första hand ett utomordentligt komplement till den optiska luftbevakningen, som byggdes upp i början av 1940-talet. Radarluftbevakningen var i många avseenden vida överlägsen den optiska, den såg i mörker och dåligt väder, den gav bättre riktnings- och avståndsinformation, den kunde ge grov höjdbestämning och var mindre personalkrävande.

De första anläggningarna köptes år 1944 från England. Totalt beställdes 30 anläggningar. ErIIIb var en transportabel radaranläggning. Radarn grupperades ursprungligen i tält och transporterades i ett tjugotal lådor. Radarutvecklingen var snabb, redan i slutet av 1940-talet var ErIIIb föråldrad och sattes i reserv. F4

krigsgrupperade denna radar i Bjuruklubb och bl a i Hemsjö, Julåsen Ö Bräcke. Efter 1952 finns inte ErIIIb redovisat som aktiv på F4. 1956 utgick alla ErIIIb ur krigsorganisationen.

ErIIIb uppsatt med skyddande tält för sändar- och mottagarutrustningen samt radarobservatör.

Organisationen med separata luftbevakningscentraler, luftvärnscentraler och jaktcentraler hade sitt ursprung i att organisationen var uppbyggd av olika delar av totalförsvaret. Luftbevakningen hade från början som huvuduppgift att larma om luftangrepp. Civilförsvaret var därför en stor intressent i luftbevakningen.

Luftvärnscentralen (LVC) ledde luftvärnet (en del av armén), och jaktcentralen (JC) ledde jaktflyget (en del av flygvapnet).

Att ha en organisation som arbetade med inhämtningen av information om fiendliga flygföretag, och inte bara en utan två därifrån separata och delvis parallella organisationer som arbetade med bekämpningen av samma fiendliga flygföretag, framstod snart nog som mycket ineffektivt. Från 1/7 1948 övertog Flygvapnet ansvaret för luftbevakningen. En fredsorganisation som kader för en krigsorganisation började sakta ta form mellan åren 1945-1955. Strilenheten på F4 växte fram ur dåvarande Avd 7 Signalavdelningen under början av 1950-talet. 1955 bröts Strildelarna ur Avd 7 och bildade Avd L, Luftbevakningsavdelningen. Här kan man formellt börja tala om en tydligt organiserad stridslednings och luftbevakningsfunktion, "STRIL", på F4. Jaktcentralen (JC) på F13, Norrköping under en eskaderövning 1945. Till vänster på estraden i JC sitter kn Sten Ahlfors som sedermera blev F4 första Strilchef 1955 (C Avd L) när Luftbevakningsavdelningen bildades. Formellt började titeln Strilchef användas först 1960.

Avd L innehöll inledningsvis Chef, Stabsdel samt radarsektion innehållande 2 radartroppar.

1957 organiserades Avd L enligt följande: Chef, Stabsdel, Stridsledningsdetalj, Radardetalj, Radartropp 1 och 2, Optisk luftbevakningsdetalj, Teledetalj och Utbildningsdetalj, personalinnehåll ca 36 personer.

1958 byter man namn från Avd L till Stridslednings och Luftbevakningsavd (Strilavd) samt att organisationsdelen Lbevcentral (Lfc) tillkommer. Från 1960 benämns chefen Strilchef. 1976 organiseras Stril till en Enhet, StrilE.

Grunden för krigsorganisationen är vid det här laget en Strilbataljon med ca 3000 krigsplacerade. 2400 st var placerade i Luftbevakningskompanier med optisk luftbevakning som uppgift. Övriga var placerade i Bataljonsstab, Ledningsstab vilken bemannade Luftförsvarscentralen, Stabskompani vilka skötte berget underhållsmässigt, Markförsvarskompani samt radar- och radioförband. Utgår man från Luftbevakningsavdelningens uppsättande 1955 har således Stridslednings och luftbevakningsfunktionen formellt funnits vid F4 under bra precis 50 år innan försvarsbeslutet 2004 satte punkt för det hela.

1950-talet - "STRIL50" införs

Den första sektorindelningen (fastställd 30 aug 1951)

STRIL 40 som ärvts från andra världskriget hade separata ledningscentraler för luftbevakning, luftvärn och jaktflyg. I STRIL 50 samordnades alla dessa funktioner i luftförsvarscentralen. Idén kommer från England, som hade denna typ av ledningscentraler för sitt luftförsvar redan under andra världskriget. Utgången av "The Battle of Britain" visade att systemet var intressant att syna utifrån ett svenskt utvecklingsperspektiv. Ledande flygofficerare, t ex blivande chefen för Flygvapnet Axel Ljungdal och Claes Henrik Nordenskiöld (son till den legendariske Flygvapenchefen Bengt G:son Nordenskiöld) granskade Englands erfarenheter av luftförsvarssystem på plats i efterdyningarna av andra världskriget. Liggande kartbord var t ex en idé som de tog med sig från RAF operationsrum på Biggin Hill. Som kuriosas kan nämnas att den första färdiga luftförsvarscentralen enligt STRIL50 konceptet byggdes i berget under F16 kanslihus i Uppsala 1950 och ansvarade för Sektor O3 tätt följd av en central i berget på F18 Tullinge, ansvarig för Sektor O2. Luftförsvaret av huvudstaden säkrades därmed. 1948-51 köptes materiel in från USA. Detta inbegriper både radarstationer och utrustning för kommunikation och sammanställning av luftläge. 21 st luftförsvarssektorer planerades med luftförsvarscentraler i varje sektor. Av ekonomiska skäl sänktes ambitionen och resultatet blev 11 st luftförsvarssektorer med en utbyggd central efter sammanslagningar. Sektorerna N1-N4 sammanslogs därmed till Sektor N3 för F4:s räkning. STRIL50 som princip

Vad gäller primär utrustning anskaffades tio amerikanska transportabla "Lfc" betecknade AN/TTQ-1. (Army Navy/Transportable Tracking Equipment) från surpluslager. Det var en transportabel utrustning för luftförsvarscentraler, använd under andra världskriget som grundelement i rörligt framskjutna

Innan TTQ kunde byggas upp i bergsanläggningen rev dåvarande fanjunkaren Paul Erbell, med personal, ut gamla växlar och telefonutrustningar mm. Det krävdes dessutom sprängningar som gav berget erforderliga utrymmen. Taktiskt användes sk tele-type rapportering från bl a radarstationen R40 i Härnösand (av typ PS16) till Lfc N3 (TTQ). En "rapportrensa" med företagsdata lästes av och markerades ut på kartbordet, där varje flygplan eller ett antal flygplan blev en pil med tillhörande kloss. På företagsklossen kunde höjd, fart, antal etc utläsas för varje enskilt företag av alla befattningshavare i centralen. Vid en flygövning 1954 utgjorde radarstationerna vid Överbyn (Marieby), Alnön och Holmsjön underlaget för luftbevakning och stridsledning. TTQ-utrustningen i Albacken användes åren 1952 till 1959. Åren 1959-60 byggdes Lfc N3 på Frösön om till riktig STRIL50 standard.

Frösöberget medgav inte ett byggande av en stor bergsanläggning motsvarande de i t ex Norrköping eller Göteborg. Planer på detta från 1950-talet finns dock bevarade i arkiven. Exempel på annan lösning från 1950 är Lfc O2 på F18 Tullinge där våningar med hytter för taktiska befattningshavare skapades. Den grundidén återkom 30 år senare vid utbyggnad av STRIL60 på F4.

Lokalnyttjande i Lfc N3 från 1960-talet och framåt. Sektorstaben ledde hela luftförsvaret i sektorn med ingående flyg-, stril- och basförband.

8

79:an på 125 meters djup, 55 kilometer öster om Fårö, på internationellt vatten men i den svenska ekonomiska zonen. Senare på sommaren fann de även Catalinan Tp 47:an, på en position 22 kilometer mer östlig än den rapporterade nedslagsplatsen. Först 1991 offentliggjorde Ryssland officiellt att DC-3:an hade skjutits ner av ett sovjetiskt jaktflygplan av typen MiG-15. I det ryska offentliggörandet som godkändes av president Boris Jeltsin, sades att DC-3:an inte kränkt sovjetiskt territorium. Den bärgade DC-3:an kan nu beskådas i en särskild utställning på Flygvapenmuseet, Malmen i Linköping.

Systemet för optisk luftbevakning med *luftförsvarsgruppcentraler* (Lgc) började byggas upp i början på 1950-talet som en utveckling av krigsårens luftbevakningssystem i enlighet med STRIL50 principer. Runt 1957 och åren därefter byggdes den struktur upp som vi i stort hade fram till nedläggelsen av våra luftbevakningskompanier 1993.



Bild från sista Krigsförbandsövning (KFÖ) i Lfc NN 1983. Estraden med översta raden – jakt- och basledning, mittenraden – luftbevakning och luftvärnsledning, närmast bordet – representanter för strilbataljonsstaben samt orienterings- och markördetalj

Sista Krigsförbandsövning (KFÖ) genomfördes i Lfc NN (tidigare N3), Frösöberget, kallat "Alpbacken" 1983 övervakade av dåvarande flottiljchefen överste Owe Wiktorin, sedermera Överbefälhavare

1970-80 talet – "Utveckling mot STRIL60"

Nytt bergsutrymme för Lfc N3 började projekteras 1961, men flera försvarsbeslut, interna Flygvapenprioriteringar med bl a indragna pengar till nybyggnationer i strilsystemet, gjorde att projektet lades på is i omgångar. Vägbygge och inledande bergssprängningar påbörjades, men avslutades raskt. Förmodligen spelade spionskandalen med överste Stig Wennerström som huvudrollsinnehavare en viss roll i sammanhanget också. Flera anläggningar och projekt lades ned eller fick omarbetas kraftigt som ett resultat av spionens svek mot det svenska folket. Den skada som spionen Stig Bergling sedan tillförde på 1970-talet skärpte svensk planeringsproblematik ytterligare.

1985-86 utrymdes "Alpbacken" efter det att en ny luftförsvarscentral typ II byggts klart 1984 mellan Gränge och Viksjö utanför Sollefteå. Den nya stora anläggningen var utbyggd för att rymma Sektorstab, Luftförsvarscentralens Ledningsstab och Radargruppcentral/Transportabel för ledning av luftförsvaret i sektor Nedre Norrland (SeNN).

Runt anläggningen grupperade stabskompaniet, ansvariga för drift och underhåll samt markförsvarskompaniet som skyddade anläggningen från markangrepp. Inredning och färgsättning var avpassad för att ge en trevlig arbetsmiljö. Stora kontorsutrymmen disponerades av Sektorstab och Strilbataljonsstab. Luftförsvaret i Sektor NN fick en rejäl uppgradering 1982-1984 med Jaktviggen, nytt mobilt radarsystem 860 med förmåga att söka skydd i hisschakt under pansarluckor, ny luftförsvarscentral i Viksjö, radargruppcentral/transportabel med måldataöverföring och datastridsledning.

Den nya luftförsvarscentralen av typ II togs i bruk med option att leva långt in på 2000-talet i form av förberedda byggnadstekniska lösningar för att möta systemgeneration STRIC för ledning av JAS39 Gripen. Här presenterades luftläget genom att laserritad film projicerades på en 4 x 4 meter stor filmduk. Tablåer visade status på radarförband, flygbaser, flygdivisioner, luftvärnsförband etc. Denna anläggning blev den enda typ II som byggdes i ett helt nytt berg med samgrupperad sektorstab. Försvarets krypande ekonomi gjorde det svårare att hantera kostnaderna för nya anläggningar. Även om spionerna Wennerström och Bergling krävde nya lösningar så återanvändes många anläggningar. Lfc NN i Viksjö blev här en unikt ny skapelse som projekterats från 1960-talet med avbrott och sannolikt mycket beslutsvårda.

Moderna sensorer infördes i början på 1980-talet och förbättrade våra flyg- och Luftvärnsförbands möjligheter till insatser i allt väsentligt. Från USA inköptes radarstationer för både hög och lågtäckning med en modern och avancerad signalbehandling. Hangar 83 som tidigare inrymt 3.jaktflygdivision ombyggdes och fick fr o m 1985 inhysa en fredsgrupperad *Radargruppcentral/Transportabel* (Rrgc/T). Rrgc/T ingick i det mobila radarsystemet PS 860.

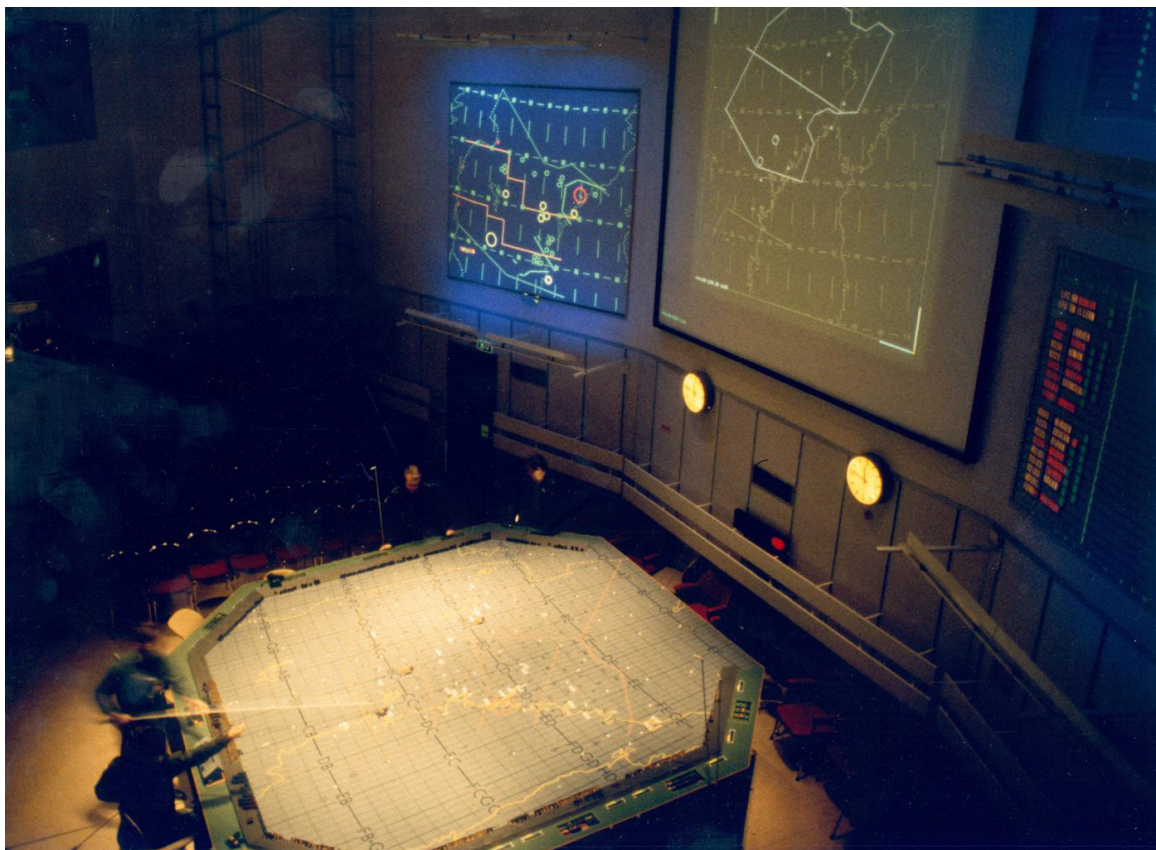
En intressant detalj är att Luftfartsverkets ACC (Area Control Center) på Midlanda, den då civila områdeskontrollen för all flygtrafik i Norrland, skulle flyttas in i denna anläggning vid ofred. Flygledare på ACC Midlanda var krigsplacerade där och övade regelmässigt också i denna funktion på plats. Radarbilder länkades in till flygledarpositioner i berget. För den enskilde piloten eller flygresenären märktes ingen skillnad om flygtrafikledning företogs från Viksjö-berget eller Midlanda.



Invigning av nya Lfc NN 1984. Flottiljledning, överste1 Rolf Gustafsson och överste Michael von Rosen och strilchef Bengt Brodin, representanter för FMV samt chefen för Flygvapnet, generallöjtnant Sven-Olof Olson beskådar den laserritade storbilden med luftläget för första gången.

Under ledning av dåvarande kaptenen Urban Bengtsson organiserade F4 en Rrgc/T-pluton som tog hand om luftbevakningen inom ramen för vår nationella incidentberedskap samt stridsledningen av F4 då nya jaktflygplan JA37 Viggen

Nu kunde full datastridsledning ske av JA37 från F4



Kartbord, storbild med måldata från stril60 anläggningar, striltablå, luftvärnstablå och vädertablå i nya Lfc NN i Viksjö på 1980-talet.

Radarsystem 860 med ingående ledningscentral Rrgc/T, luftförsvarscentral STRIL60 TYP II, jaktflygplan JA37 Viggen och flygbaskonceptet BAS90 är så intimt sammankopplat i det moderna och välfungerande luftförsvaret som F4/SeNN hade under 1900-talets sista två decennier. Delar visas här i utställningen "Håll gränsen", Ope Teknikland samt på Ope flygfält (både BAS 40 och 90 i unik kombination). Utställningen visar väl på det kraftfulla luftförsvaret som "Nedre Norrland" hade under en period i världshistorien där en bipolär värld med stora stående styrkor skapade spänning och ibland dramatik.

Den bipolära världens upplösande medförde ändrad strategi för Sverige och nya målbilder skapades. F4:s sista stridsledningssystem STRIC, i drift 2002-2005, visas dock här med en radarposition som får representera STRIL2000. Internationell samverkan är idag honnörsordet för att möta nya typer av hot där inte alltid stater utgör det primära hotet, men som påverkar många länders säkerhet, ekonomi, humanitära situation etc. Sverige har här åtagit sig en moralisk skyldighet att ingripa i olika delar av världen där FN och EU önskar minska lidande, minimera humanitära katastrofer, avbryta etnisk och religiös rensning etc. Den delen av utställningen kommer kanske senare...





Inslaget till Lfc NN 1984-1998, stora portar för att backa ned en transportabel radargruppcentral (Rrgc/T). Berget är idag rensat på innehåll, förslutet och platsen för ingången knappt igenkännbar efter återställandet. Sveriges "nyaste berg" fick ett kort liv.

. I en övergångsperiod hade F4 divisioner letts av *Radargruppcentral/Fast* (RRGC/F) i Riala och Älvsbyn



I en övergångsperiod hade F4 divisioner letts av *Radargruppcentral/Fast* (RRGC/F) i Riala och Älvsbyn

År 2002 stod ny ledningsenhet (LE) med ingående STRIC färdig på F4 och samtidigt avvecklades RRG/T i Hangar 83 efter 17 år. F4 fick därmed ett STRIC-kompani för att leda JAS39 Gripen på nationell basis. Incidentberedskapen startade i LE F4 till julen 2002 i nya fräscha lokaler i Byggnad 46.



Föreningsinformation 11-2017

Medlemsavgift 2018

Så här i årets sista månad är det dags att påminna om medlemsavgiften för 2018. I likhet med de senaste åren är denna oförändrad, 150:-. En del medlemmar har efterfrågat inbetalningskort, men i vår strävan att hålla alla administrativa kostnader så låga som möjligt så skickar vi inte ut några sådana i år heller eftersom vi vet att de flesta betalar sina räkningar via Internet och då inte har bruk för något inbetalningskort. Inbetalning gör du till föreningens **bankgirokonto 5048-6885**. Ange ditt medlemsnummer som referens.

Under senare år har vi tyvärr kunnat konstatera att betalningsviljan hos medlemmarna har sjunkit. Vi har därför under året plockat bort medlemmar som under flera år satt i system att "åka snålskjuts" på de medlemmar som lojalt betalar varje år. Någon kan därför ha plockats bort trots att personen vill stå kvar. Om du blivit bortgallrad så betala in medlemsavgiften och ange sedvanliga kontaktuppgifter så aktiverar vi ditt medlemskap igen. Vår kassör ser gärna att du betalar in din medlemsavgift **senast till 2018-04-01**.

Som de flesta väl har noterat så skickar vi inte längre ut några medlemskort. Anledningen till detta är främst kostnadsskäl, men även det merarbete som framställningen av korten innebär. Vi tror att våra medlemmar har förståelse för detta. Du som absolut vill ha ditt medlemskort kan få detta endera genom att besöka vårt kansli eller genom att skicka en E-post till föreningens E-postadress: info@f4kamratforening.se så kommer ditt medlemskort på posten.

Planerade aktiviteter 2017/2018

Vi börjar det nya verksamhetsåret med att kansliet öppnar under mitten av januari.

18.mars	Ordinarie årsmöte	Platsen är Teknikland
maj	Ev. en grillkväll om önskan finns	Teknikland
juni	Teknikland öppnar för säsongen	
Augusti	Teknikland stänger för säsongen	
Augusti	Årets resa 2018. (om intresse finns!)	
December	Julbön och julfest.	

Angivna aktiviteter och datum är preliminära och flyttas vid behov. Dock är årsmötet låst till tid och plats.

Föreningens arkiv och bibliotek

Du vet väl att vårt arkiv och bibliotek är tillgängligt för alla medlemmar. Besök oss alla torsdagar mellan 13:00 och 16:00 som är vår normala öppettid. Göran Olsson kan svara på alla frågor om våra arkivhandlingar och böcker. Här kan du också ta del av vårt fotoarkiv.

Påminner om att vi nu har DVD-filmerna om Tunnan, Lansen, Draken och Viggen i vårt arkiv. Ta tillfället i akt och låna dessa nu när höstmörkret lägger sig över oss!

Kallelse till Årsmöte 2018

Härmed kallas F4 Kamratförenings medlemmar till ordinarie årsmöte:

Tid: TORSDAGEN den 15. mars 2018 kl. 19:00

Plats: Kronan Optand Teknikland

Motioner: Motioner till årsmötet skall vara styrelsen tillhanda senast 2018-03-01

Sedvanliga årsmötesförhandlingar enligt stadgarna.

Efter årsmötet bjuder föreningen på enklare förtäring

Medlemsrabatter 2018

Att förhandla fram rabatter är idag ingen lätt uppgift. De flesta företag har idag plockat bort denna typ av förmåner. Föreningen har idag kvar endast medlemsrabatt hos XL-bygg Fresks där det är framför allt färger som vi som medlemmar i Kamratföreningen kan köpa billigare. Normalt är rabatten hela 25% på ordinarie pris men endast omfattande icke redan nedsatta produkter eller kampanjprodukter. Rabatten får du som medlem genom att uppge vårt kundnummer: **19208**

Aktivitetskalender 2018

Kalendern innehåller en grovplanering av aktiviteter under 2013 / 2014. Efter hand som aktiviteterna tar fastare form återfinns en dagsaktuell kalender på vår hemsida www.f4kamratforening.se

JANUARI 2018	
19	Kansliet öppnar igen
FEBRUARI 2018	
?	"Kaffekväll" med information (datum ej klart)
MARS 2018	
09	Årsmöte plats: Teknikland tid: 19:00
APRIL 2018	
MAJ 2018	
?	Grillafton med museiinfo Optand
JUNI 2018	
18	Teknikland öppnar. Kansliet stänger för semester från midsommar
30	Tidningen kommer ut med nummer 22!
AUGUSTI 2018	
09	Kansliet öppnar igen efter semestern
?	Årets resa enl. separat program Teknikland stänger för säsongen
SEPTEMBER 2018	
OKTOBER 2018	
NOVEMBER 2018	
15	Tidningen kommer ut med nummer 23.
DECEMBER 2018	
16	Julfest 2018 restaurang Temperance
6	Julbön i gamla kyrkan
20	Kansliet stänger för jul / nyår

Nästa nummer av *Frösö lägerblad*....

...räknar vi med att kunna ha ute hos medlemmarna 30. juni 2018

Då berättar vi bland annat om följande:

- Hur blev resultatet efter Tekniklands senaste säsong?
- Kåserier, berättelser och klurigheter från svunna tider
- Reportage från våra genomförda aktiviteter
- Övriga nyheter

Vi vill redan nu tillönska alla medlemmar:

*En God jul och
Ett Gott Nytt År!*



Alltid uppdaterad, besök vår hemsida:
www.f4kamratforening.se